

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/33/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1223204774
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Bundzel
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1223204774.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. JUDr. Ľubomíra Bundzela a sudcov Róberta Foltána a JUDr. Kristíny Srnkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. A., narodená XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, dieťa matky: B. C. D., narodená XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom E. XXXX/XX, F. – A. B., v konaní zastúpená: JUDr. Soňa Pohovejová, advokátkou, so sídlom Záhradnícka 37, Bratislava – mestská časť Staré Mesto, a otca: F. A., narodený XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom G. XXX/X, F. – A. B., v konaní zastúpený: Advocatus KG s. r. o., so sídlom Galandova 7, Bratislava - mestská časť Staré Mesto a Advokátska kancelária JUDr. Dávidek s. r. o., so sídlom Račianska 96, Bratislava, v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava II č. k. 69P/106/2023-64 zo dňa 18.01.2024, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia (I. výrok) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (II. výrok).

2. Rozhodol tak o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby súd zakázal otcovi stretávať sa s maloletým dieťaťom z dôvodu zásahu potrebného pred výchovnými metódami otca (napr. neprimerané dohovory a výsluchy dieťaťa, sústavné vytváranie výčitiek svedomia, vynucovanie neadekvátnych ranných rituálov, ktoré spôsobujú neskorú dochádzku dieťaťa na vyučovanie, prítomnosť otca pri dcérinom sprchovaní, izolácia dieťaťa od kamarátok), ktoré neboli v záujme maloletého dieťaťa.

3. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ust. § 1, § 2 ods. 1, § 360 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), ust. § 234 ods. 2, § 324 ods. 1, 2, 3, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, § 329 ods. 1 veta prvá, ods. 2, § 332 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a vecne tým, že po vyhodnotení zistených okolností dospel k záveru, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodný. Vychádzajúco zo skutkových okolností v čase rozhodovania súdu o neodkladnom opatrení, nebolo možné prijať záver, že je osvedčená potreba bezodkladnej úpravy pomerov k maloletému dieťaťu v znení navrhovaným matkou v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, t. j. v zákaze styku otca s maloletou A.. Rodičia maloletého dieťaťa nie sú manželia, maloleté dieťa žije v spoločnej domácnosti s matkou, ktorej bolo právoplatne zverené do osobnej starostlivosti. Otec má v zmysle právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia upravený bežný styk s maloletým dieťaťom a osobitne aj styk počas prázdnin. Rozsah styku bol upravený s ohľadom na najlepší záujem maloletého dieťaťa a v snahe zamedziť vzájomnému odcudzeniu a vytvoriť možnosť

pre rozvíjanie ich vzťahov. Matka k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nedoložila žiadne listinné dôkazy osvedčujúce, že ochrana maloletého dieťaťa vyžaduje tak radikálny zásah do výkonu rodičovských práv v podobe zákazu styku otca s maloletou dcérou. K návrhu bol doložený jedine úradný záznam z ÚPSVaR, z ktorého je zrejmé, že bol s dieťaťom vykonaný pohovor bez jej prítomnosti a následne bola zo strany matky doložená fotokópia rodného listu maloletého dieťaťa. Okrem množstva skutkových tvrdení ohľadom výchovných metód otca, ktoré otec vo svojom vyjadrení v celom rozsahu rozporoval, matka žiadnym spôsobom neosvedčila bezprostredné ohrozenie maloletého dieťaťa, ktoré by vyžadovalo okamžitý zásah súdu v podobe zákazu styku s otcom. Nie je možné opomenúť, že od roku 2019, teda približne štyri roky, je styk otca s maloletým dieťaťom upravený pomerne široko, vrátane viacerých po sebe idúcich dní a tiež prespania dieťaťa v domácnosti otca a tento sa aj väčšinou realizuje (otec namietal neodovzdanie maloletého dieťaťa počas Vianoc v roku 2021), no doposiaľ sa matka žiadnym návrhom, či už vo veci samej alebo návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia nedomáhala zmeny uvedeného rozsahu styku otca s maloletým dieťaťom, a to aj napriek tomu, že v návrhu uvádza, dlhodobé nevhodné správanie otca voči maloletej dcére. Návrh na zmenu úpravy styku otca s maloletým dieťaťom matka podala až dňa 10.01.2024, v ktorom žiadala zúžiť rozsah styku otca s dieťaťom len na prvú nedeľu v mesiaci od 12:30 hod. do 18:00 hod..

Hoc matka poukazuje na závery znaleckého posudku zo dňa 23.08.2018 vyhotoveného v konaní vedenom pod sp. zn. 3P/68/2017, v ktorom znalec konštatoval, že u otca je zvýšené riziko sociálne nekonštruktívneho správania, keď dominantné a agresívne postoje prevážia sociálne kooperujúce, opomína uviesť, že určité osobnostné limity znalec konštatoval na strane oboch rodičov, avšak z uvedeného znaleckého posudku, nevyplýva žiadna neochota maloletého dieťaťa stretávať sa s otcom, resp. nejaké obavy z otca, pričom znalec konštatoval, že v osobnostiach rodičov neboli z psychologického hľadiska prítomné také závažné charakteristiky, ktoré by ich diskvalifikovali z realizácie osobnej starostlivosti a výchovy o maloleté dieťa, ani jednému z nich nechýbali potrebné emočné, intelektové a sociálne zručnosti potrebné pre zabezpečenie rodičovskej starostlivosti. Maloleté dieťa opakovane v priebehu vyšetrenia referovalo pozitívny postoj k obidvom rodičom s miernou preferenciou matky, u ktorej si želalo zotrvať v starostlivosti, rovnako však verbalizovalo svoje pranie pokračovať v extenzívnom režime stretávania sa s otcom. Na jednej strane bolo dieťa autenticky stotožnené s rozširovaním stretávania sa s otcom, voči ktorému bolo vnútorne pozitívne nastavené, ale zároveň je aj vo zvýšenej miere ovplyvniteľné s tendenciou byť konformné s očakávanými postojmi niektorého z rodičov. Samotné závery znaleckého posudku sú vo vzťahu k podanému návrhu matky, ktorým sa domáha zákazu styku otca s maloletou dcérou bezpredmetné, keďže rodičovské kompetencie boli aj s ohľadom na tento znalecký posudok vyhodnocované tak súdom prvej inštancie v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3P/68/2017, ako aj odvolacím súdom a napokon viedli k širšej úprave styku otca s maloletou dcérou.

V tomto štádiu konania, keď súd nevykonáva komplexné dokazovanie a vychádza len z osvedčených skutkových tvrdení, nemohli len odlišné výchovné metódy otca (skutkové tvrdenia otca sú pritom v úplnom rozpore s tvrdeniami matky a naopak otec poukazuje na zavádzajúce, nepravdivé tvrdenia matky a jej manipulatívne správanie smerom k maloletej dcére) a popisovaná neochota maloletého dieťaťa ísť k otcovi (v tomto štádiu konania pritom nie je možné vylúčiť ani pôsobenie matky na emočné reakcie maloletého dieťaťa), viesť k tak radikálnemu zásahu v podobe zákazu styku otca s maloletým dieťaťom. Okrem skutkových tvrdení matky zo strany súdu neboli doposiaľ zaznamenané žiadne hlásenia, či už zo strany ošetrojúceho lekára maloletého dieťaťa, zo strany školy, ani zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o zlom zaobchádzaní s maloletým dieťaťom počas doby, keď je s otcom, resp. o nejakej miere ohrozenia maloletého dieťaťa. Kolízny opatrovník po vykonanom pohovore s maloletým dieťaťom konštatoval nízku mieru priameho ohrozenia dieťaťa a nevzhladol aktuálne za dôvodné vyňatie maloletého dieťaťa zo starostlivosti niektorého z rodičov. Pri takto zadefinovanom skutkovom stave, keď matka žiadnym spôsobom neosvedčila svoje tvrdenia aspoň do takej miery, ktorá by bez rozumných pochybností odôvodňovala mimoriadny zásah do výkonu rodičovských práv otca v podobe zákazu styku s maloletou dcérou a súd nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by mal styk zakázať, súd návrh v celom rozsahu zamietol.

Keďže matka podala aj návrh vo veci samej, kde sa domáha zmeny úpravy styku otca s maloletou dcérou (matka navrhuje úpravu styku otca s dcérou v prvú nedeľu v mesiaci od 12:30 hod. do 18:00 hod.), súd bude mať v tomto konaní priestor pre vykonanie riadneho dokazovania, posúdenia výchovných metód oboch rodičov a ich vplyvu na maloleté dieťa, pričom v tomto konaní vyhodnotí zmenu pomerov, ktorá nastala od pôvodného rozhodnutia a prípadnú existenciu dôvodov pre zmenu tohto rozhodnutia o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej A.. V uvedenom konaní, ktoré je vedené na Mestskom

súde Bratislava II pod sp. zn. 69P/4/2024, už súd začal vykonávať prvé úkony a nariadil informatívne stretnutie rodičov na deň 29.01.2024.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

5. Uznesenie napadla riadnym a včasným odvolaním matka s návrhom na jeho zmenu a žiadala, aby odvolací súd zakázal styk otca s maloletým dieťaťom, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci zmeny úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu. Odvolanie odôvodnila s poukazom na ust. § 62 ods. 1 CMP a ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP.

Na odôvodnenie odvolania uviedla, že súd prvej inštancie pochybil, keď sa vôbec neoboznámil s obsahom výpovede maloletého dieťaťa na ÚPSVaR a na jej návrh, aby si zabezpečil listinný dôkaz – zápis z pohovoru s maloletým dieťaťom, ktorý bol realizovaný na ÚPSVaR dňa 20.12.2023 nereagoval, zápis si nevyžiadal a v napadnutom uznesení neodôvodnil, prečo navrhnutý dôkaz nevykonal. Tento dôkaz priložiť nemohla, lebo jej ho ÚPSVaR nevydal. Uviedla, že o udalostiach, ktoré sa dejú za zatvorenými dverami v domácnosti otca, nie je možné dokladať listinné alebo iné dôkazy o tvrdených skutočnostiach, s výnimkou výpovede maloletého dieťaťa. Tvrdila, že prežívanie ťaživej situácie dieťaťom, ktoré naďalej absolútne odmieta styk a kontakt s otcom, mu spôsobuje psychickú až telesnú ujmu. V snahe predísť stretnutiu s otcom, odmieta odchod zo školy a ukryva sa v budove školy, alebo požiadava kamarátky, aby ho sprevádzali zo školy. Dodala, že dieťa neustále prežíva stresové situácie, keď sa obáva, že si po neho príde otec do školy a bude si vynucovať, aby s ním odišlo do jeho domácnosti. Dokonca dieťa navštívilo aj školskú psychologičku s prosbou o pomoc pri riešení situácie a zdôverilo sa jej, že k otcovi nechce ísť. Mala za to, že v danej situácii nútiť dieťa proti jeho vôli do stretávania sa s otcom v rozsahu, ako ukladá právoplatné rozhodnutie, je neprípustné a už teraz to má negatívne dopady na psychiku dieťaťa a jeho duševnú pohodu. Správanie otca a jeho výchovné metódy považuje za šikanózne a ponižujúce jednanie voči dieťaťu, ktoré je v mocensky poriadanom postavení s obmedzenou možnosťou sa brániť. Nejedná sa o vzťah plný dôvery a lásky, ako sa snaží otec navonok prezentovať. Tvrdila, že maloleté dieťa je zjavne ohrozené.

6. K odvolaniu matky sa vyjadril otec, ktorý nesúhlasil s návrhom na vydanie neodkladného opatrenia, čo odôvodnil tým, že matka za posledných desať rokov vytrvalo a systematicky pracuje na jeho diskreditácii s cieľom izolácie dieťaťa od neho a jeho rodiny. Už dva mesiace matka vedome, úmyselne a svojvoľne nedodríava právoplatné rozhodnutie súdu a dcéru mu odmieta odovzdať. Napriek tomu sa snaží zachovať pokoj a rozvahu so zreteľom na maloleté dieťa, ktoré veľmi ľúbi, preto situáciu nechce riešiť nejako násilne. Snaží sa toto obdobie prečkáť v domnení, že matka utlmí svoju agresiu a prestane eskalovať situáciu do absurdných rozmerov. Tvrdil, že matka dcéru psychicky manipuluje a dcéru zakazovala a zakazuje akýkoľvek telefonický kontakt s ním v čase, keď je v jej starostlivosti. Každé jedno jeho viac ako 20 minútové omeškanie odovzdania dieťaťa (aj ním vopred ohlásené) okamžite hlási na ÚPSVaR. Dodal, že matka stále vyhľadáva konflikty a umelo, no precízne vytvára obrovské napätie, ktoré škodí najmä maloletému dieťaťu. Matka síce tvrdí, že nijako nebráni v styku dieťaťa s ním, no v skutočnosti nevynechá jedinou príležitosť na vyhrocovanie situácie. Poukázal na to, že od 15.12.2023, po tom, ako sa s dcérou pred odchodom do školy láskyplne rozlúčil, nemal možnosť s dcérou stráviť, čo len jedinou sekundu v akomkoľvek kontakte. Od tohto dátumu je dieťa vo výhradnej starostlivosti matky, ktorá si tento stav zabezpečuje protiprávne a vďaka tomu má neustále výhradný vplyv na správanie a prežívanie dieťaťa výlučne ona a jej príbuzní. Matka v odvolaní zámerne opomína skutočnosť, že pred školou od začiatku januára 2024 denne stáva stará matka dieťaťa zo strany matky, prípadne aj jej manžel, čím je zamedzený jeho kontakt s maloletým dieťaťom.

Tvrdil, že na prípadovej konferencii konanej na ÚPSVaR dňa 08.02.2024, na ktorej bol prítomný aj s matkou a dvoma kolíznymi opatrovníčkami odznelo, že vo výpovedi dieťaťa sa nenachádza nič také, čo by malo byť dôvodom na zákaz, či vôbec nejaké obmedzenie stretávania sa dieťaťa s otcom. Dodal, že matka je opakovane kolíznou opatrovníčkou B. H. a vedúcou oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately B. F. opakovane vyzývaná na dodržiavanie právoplatného súdneho rozhodnutia, teda, aby mu nerobila obštrukcie a dcéru na styk s ním riadne pripravila v stanovenom čase mu ju odovzdala. Teda, ak by pracovisko kurately malo za to, že dieťa je ohrozené, nevyzývali by matku k tomu, aby dieťa na styk s otcom riadne odovzdala. Bol toho názoru, že matka si neuvedomuje, že svojím správaním škodí najmä maloletému dieťaťu, ktoré potrebuje mať vo svojom živote oboch rodičov

7. K odvolaniu matky sa vyjadril kolízny opatrovník tak, že na základe zistení úradu, toho času nie je potrebný zásah súdu smerom k vyňatiu maloletého dieťaťa z výchovného prostredia jedného z rodičov.

8. Z úradného záznamu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava zo dňa 08.02.2024 vyplýva, že na úrad sa dostavili rodičia maloletého dieťaťa, ktorí boli pozvaní na prípadovú konferenciu ohľadne úpravy a nápravy vzťahu otca s dieťaťom. Obom rodičom bol vysvetlený účel stretnutia a navrhnuté postupy a spôsob pomoci, ktorá môže byť rodičom zo strany úradu poskytnutá. Obaja rodičia uviedli, že naďalej pretrváva stav, kedy dieťa úplne odmieta ísť k otcovi. Medzi rodičmi na pôde úradu prebiehala komplikovaná komunikácia, kedy obaja vyjadrovali rozdielne postoje a názory na výchovu dieťaťa, problém, ktorý nastal a navrhovali rôzne riešenia problému. Matka uviedla, že dňa 06.02.2024 mala prvé stretnutie s detskou psychologičkou B. I. a dohodla s ňou prvý termín sedenia pre maloleté dieťa. Opakovane bola oboznámená s tým, že do psychologického procesu musí byť zapojený aj otec, preto mu matka odovzdala kontakt na B. I., avšak otec nemá záujem o spoluprácu so psychologičkou a tiež nemá záujem o spoluprácu s odporúčaným akreditovaným subjektom, ktorý navrhol úrad. Úrad bude kontaktovať B. I. za účelom zistenia priebehu psychologického procesu.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné, uznesenie súdu prvej inštancie je vecne správne, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP).

10. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie je nariadenie neodkladného opatrenia na základe návrhu, ktorým sa matka domáha zákazu styku otca s maloletým dieťaťom.

11. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu matky ako aj s poukazom na obsah napadnutého uznesenia je posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol správne, keď zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia.

12. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

14. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

15. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

16. Podľa § 360 ods. 1 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

17. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

18. Podľa § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

19. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

20. Podľa § 329 ods. 3 CSP, ak po vydaní uznesenia, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, dôjde k zmene skutkových okolností významných pre rozhodnutie, nezakladá právoplatné rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, prekážku rozhodnutej veci.

21. Podľa § 367 ods. 3 CMP, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené.

22. V zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

23. Podľa článku 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadnia najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvoma rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami i využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

24. Podľa článku 24 ods. 2 a 3 Charty základných práv Európskej únie, pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

25. Podľa § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa.

26. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

27. Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

28. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva účel neodkladného opatrenia, ktorým je predbežná, rýchla i keď len dočasná úprava právnych (nielen faktických) pomerov účastníkov. Nariadenie neodkladného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva (nároku) a aby neboli vážnejšie pochybnosti o jeho potrebe. Neodkladné opatrenie je inštitútom procesného práva, ktoré môže súd nariadiť, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Neodkladné opatrenie je predbežným aj v tom zmysle, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov a tretích osôb. Nie je konečným rozhodnutím, lebo jeho účelom je len dočasná úprava pomerov účastníkov. Nevyhnutným predpokladom pre vyhoviecie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je osvedčenie skutkových okolností, z ktorých plynie záver, že je život, zdravie a priaznivý vývoj maloletého dieťaťa vážne ohrozený alebo narušený, ak to vyžaduje verejný záujem, alebo ak je naliehavá potreba bezodkladne upraviť pomery. Táto naliehavosť je príčinou, že súd môže rozhodnúť iba na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, že by musel byť tvrdený nárok nepochybne preukázaný. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechané na úvahu súdu, pričom je potrebné starostlivo skúmať všetky dôsledky, ktoré by mohli nastať pre účastníka nenariadením neodkladného opatrenia.

29. Vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti sa nevyhnutnosť nariadiť neodkladné opatrenie posudzuje vždy z hľadiska záujmu maloletého dieťaťa, ktorý je prioritný, nadradený akémukoľvek inému záujmu, ktorá skutočnosť vyplýva aj z vyššie citovaného čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Len v prípade osvedčenia bezprostredného ohrozenia dieťaťa, či osvedčenia iného závažného dôvodu, je na mieste rozhodnúť neodkladným opatrením. Potreba zabezpečenia ochrany maloletého dieťaťa vyplýva z ustanovení Zákona o rodine. Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa, okrem iného, zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečnosť dieťaťa, ako aj bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa a pod. Pre súd je prioritou záujem maloletého dieťaťa a vytvorenie stavu spravodlivej rovnováhy medzi záujmom dieťaťa a jeho rodičmi, pričom mimoriadny význam sa kladie na záujem dieťaťa, ktorý môže mať prednosť pred záujmom rodiča a neumožňuje rodičovi vynútiť si také opatrenia, ktoré by ohrozovali zdravie a rozvoj dieťaťa.

30. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia musia byť osvedčené okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto opatrenie. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia sa posudzuje tak podľa obsahu návrhu, pripojených listín a skutkových okolností z nich vyplývajúcich, ale aj dôvodnosti návrhu z hľadiska právneho posúdenia veci. Účelom neodkladného opatrenia je totiž rýchle a pružné riešenie tej situácie, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2MCdo 3/2010).

31. Odvolací súd nemal dôvod nesúhlasiť s napadnutým rozhodnutím ako i s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia, teda s tými dôvodmi, pre ktoré bolo podľa súdu prvej inštancie potrebné návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť. Po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa dostatočne zaoberal všetkými predpokladmi, ktoré musia byť splnené na nariadenie neodkladného opatrenia a v napadnutom uznesení dostatočne vyložil, z akých dôvodov návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia nevyhovel. Odôvodnenie napadnutého uznesenia nevykazuje žiadne logické, skutkové ani právne medzery, je objektívne presvedčivým a odvolaciemu súdu poskytovalo možnosť sa len obmedziť na konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie, keď matka vo svojom odvolaní neuviedla žiadne relevantné dôvody spochybňujúce správnosť záverov odôvodnenia prvoinštančného súdu.

32. Ako už bolo uvedené vyššie, nariadenie neodkladného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva (nároku) a aby neboli vážnejšie pochybnosti o jeho potrebe. Neodkladné opatrenie je inštitútom procesného práva, ktoré môže súd nariadiť, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie nezistil, že matkou uvádzané dôvody by predstavovali také skutočnosti, pre ktoré bol v zmysle vyššie uvedených právnych predpisov nevyhnutný zásah súdu formou neodkladného opatrenia z dôvodu hroziacej ujmy na strane maloletého dieťaťa. Nebola dostatočne preukázaná alebo aspoň osvedčená skutočnosť, že by v danom prípade existovala nejaká bezprostredne hroziaca ujma, ku ktorej by mohlo dôjsť, keby súd vo veci nenariadil neodkladné opatrenie. Vzťahy medzi rodičmi sú síce problematické a konfliktné, no pokiaľ ide o maloleté dieťa, ktorého záujem sa v tomto konaní sleduje primárne, súd nezistil, že by bolo momentálne ohrozené jeho zdravie, život, výživa, výchova či iný dôležitý záujem. Inštitútom neodkladného opatrenia vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa pritom má zamedziť vzniku nejakej ujmy na dôležitých záujmoch maloletého dieťaťa, jeho účelom rozhodne nie je riešenie sporov medzi rodičmi maloletého dieťaťa, najmä, ak tieto primárne nesúvisia so starostlivosťou a výchovou maloletého dieťaťa.

33. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo zákazu styku dieťaťa s jedným z rodičov je aktuálna nevyhnutnosť takého opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého takáto nevyhnutnosť vyplýva. Ide o intenzívny zásah do Ústavou Slovenskej republiky garantovaného práva na ochranu rodinného života. Pri rozhodovaní o návrhu niektorého rodiča na zákaz styku druhého rodiča s dieťaťom je predovšetkým nevyhnutné spoľahlivo odhaliť pravý dôvod, pre ktorý bol návrh na súd podaný. Je nevyhnutné rozlíšiť, či realizácia styku rodiča s dieťaťom skutočne ohrozuje záujem dieťaťa alebo, či ide o predstieraný stav vyvolaný zámerným pôsobením rodiča, ktorému je dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Dieťa sa často stáva nástrojom na riešenie doposiaľ nevysporiadaného vzťahu medzi jeho rodičmi. Konfliktné

a narušené vzťahy medzi rodičmi negatívne vplyvajú na maloleté dieťa a na jeho intrapsychické prežívanie. Aj len priemerne empatické dieťa sa za takejto situácie nemôže cítiť dobre. Je nutné mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič – dieťa v dôsledku odcudzenia, je v neskoršom období len ťažko napravitelná.

34. Kontakt rodičov s ich maloletým dieťaťom je takým významným činiteľom ovplyvňujúcim zdravý vývoj dieťaťa, ktorý sa zákonodarca rozhodol riešiť právnou úpravou styku rodičov s ich maloletými deťmi; považuje ho za neoddeliteľnú súčasť rodičovských práv a práv dieťaťa upravených v Zákone o rodine. Právo na styk rodiča s maloletým dieťaťom vyplýva z článku 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ale z ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa, kde v článku 7 je upravené ako právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť, v článku 8 je upravené právo dieťaťa na zachovávanie jeho rodinných zväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov. V článku 29 ods. 1 je upravené právo vychovať dieťaťa a viesť k posilňovaniu úcty dieťaťa k rodičom, v článku 9 bod 3 podľa ktorého, štáty ktoré sú zmluvnou stranou dohovoru uznávajú právo dieťaťa vzdialeného od jeho jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa. Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú aj do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane konštatoval: " je v záujme dieťaťa aby udržiavalo rodinné zväzky s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich rodičov (Gorgula vs. Nemecko - č. 744969/ 01) dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavíť svoje city skutočne slobodne, bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča" (Hansenová vs. Turecko - č. 36141/97).

35. Odvolacie námietky matky týkajúce sa pochybenia súdu prvej inštancie, ktorý sa neoboznámil s obsahom výpovede maloletého dieťaťa na ÚPSVaR dňa 20.12.2023 a tento listinný dôkaz si k svojmu rozhodovaniu nezabezpečil, odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné. Súd prvej inštancie vyzval kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa na oznámenie toho, či z pohovoru s maloletým dieťaťom vyplynuli také závažné okolnosti, z ktorým možno vyvodzovať nejakú mieru priameho ohrozenia dieťaťa a v prípade, ak z pohovoru vyplynulo, že je potrebný zásah súdu smerom k vyňatiu maloletého dieťaťa z výchovného prostredia jedného z rodičov, žiadal o oznámenie všetkých relevantných skutočností. V reakcii na výzvu súdu, kolízny opatrovník oznámil, že situáciu na strane maloletého dieťaťa vyhodnotil ako nízku mieru ohrozenia a na základe jeho zistení aktuálne nie je potrebný zásah súdu smerom k vyňatiu maloletého dieťaťa z výchovného prostredia jedného z rodičov. Vzhľadom na vyššie uvedené, keď ani kolízny opatrovník, ktorý zastupuje maloleté dieťaťa v konaní a sleduje jeho najlepší záujem, po vykonaní pohovoru s dieťaťom, nevzhladol dôvody pre ktoré by bolo nevyhnutné zamedziť v styku otca s maloletým dieťaťom, odvolací súd dodáva, že matka ani v odvolacom konaní neosvedčila potrebu zásahu súdu vo forme nariadenia neodkladného opatrenia.

36. V konaní bolo zhodnými tvrdeniami rodičov osvedčené, že dieťa sa so svojim otcom nestretáva od 15.12.2023, ktorá okolnosť nemôže bez ďalšieho byť dostatočným dôvodom pre zákaz styku otca s maloletým dieťaťom. Tvrdenia matky o správaní sa otca voči maloletému dieťaťu a jeho výchovných metódach, ktoré považuje za šikanózne a ponížujúce vo vzťahu k dieťaťu, žiadnym spôsobom neosvedčila, a preto ani nemohli byť odvolacím súdom zohľadnené. Tieto tvrdenia naznačujú skôr jej negatívne nastavenie voči otcovi, ktorého sa snaží vytesniť zo života maloletého dieťaťa, avšak bez ich náležitého osvedčenia nemôžu byť dôvodom na zákaz styku s maloletým dieťaťom. Odvolací súd dopĺňa, že vzhľadom na vzájomnú narušenú rodičovskú komunikáciu a ambivalentný vzťah rodičov by zákaz styku otca s maloletým dieťaťom znamenal neprimeraný a nedôvodný zásah nielen do rodičovských práv otca, ale aj zásah do objektívneho práva maloletého dieťaťa vytvárať a budovať si vzťah s otcom, ktorý je pre dieťa dôležitým identifikačným vzorom. V záujme maloletého dieťaťa je, aby malo vytvorený blízky emocionálny vzťah k obojmu svojim rodičom, pričom tí by nemali brániť vytvoreniu a rozvíjaniu tohto vzťahu. Je nežiaduce, aby maloleté dieťa bolo vystavované konfliktu lojality k rodičom a ovplyvňované ich negatívnymi vzťahmi. V záujme zdravého vývinu maloletého dieťaťa je potrebné, aby sa obaja rodičia snažili o budovanie a podporovanie nielen ich vlastného vzťahu s maloletým dieťaťom, ale aj vzťahu druhého rodiča s maloletým dieťaťom. Je predovšetkým zodpovednosťou rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti (matke), aby v záujme maloletého dieťaťa naň pozitívne vplýval a viedol ho k pozitívnemu vzťahu k druhému rodičovi. Úlohou rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je aj vhodne naňho pôsobiť a zdôrazňovať mu dôležitosť stretávania sa s druhým rodičom.

37. Vychádzajúc z uvedeného, keďže matka ani v odvolacom konaní neosvedčila žiadne také skutočnosti, na ktoré by bolo potrebné prihliadnuť, a ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolací súd napadnuté uznesenie podľa § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

38. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol za použitia ustanovenia § 396 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

39. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).